

EGZOTIKUS TÁNCOSNŐ
(HINDU TÁNCOSNŐ), 1925 körül

Patinázott bronz márvány és onix talapzaton
Magasság: 56,5 cm
Jelezve hátoldalon a bronzon: 4. D. H. Chiparus

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft
Starting price: 50 000 EUR

Chiparus a műtermében

Vaszlav Nyizinszkij portréja, 1913

AZ „ŐRÜLT HÚSZAS ÉVEK”...

Párizs fényárban úszik és jazztől hangos. Mindenütt lokálok, revük, mulatók, zenés-táncos kabarék, melyek közönségét Isadora Duncan áttetsző fátyla, Josephine Baker banánszoknyája, a two-step, és a tangó hozza lázba. Megújul a klasszikus tánc is: a közönség két évtizeden át ünnepli az orosz balettet, csodálja Leon Bakst, Picasso, vagy Chagall jelmezeit, díszleteit, hallgatja Debussy és Sztravinszkij muzsikáját. Itt lép fel a zseniális Nyizinszkij és Ida Rubinstein is, aki szemérmetlen jelmezt viseli az art deco zászlóbontásaként számon tartott Arts Décoratifs megnyitóján.¹

ART DECO

A hosszú ideig tervezett és szervezett, végül 1925-ben megrendezett kiállításról a l'Esprit Nouveau hasábjain Le Corbusier számol be talán elsőként használva az art deco kifejezést, mely Deco Style, Deco 25, Zigzag Modern és Jazz modern Style néven is ismert.

A szóösszetétel hosszú feledés után, a hatvanas években jelenik meg újra, amikor világossá válik, hogy a Bauhaus, a De Stijl, az Esprit Nouveau (és a századot felrázó „izmusok”) mellett egy számos műfajban megnyilvánuló törekvés különíthető el, mely Franciaországból indulva számos stílusalakzatot hozott létre Európában, az USA-ban és Indiában.²

Az art deco-esztétika kulcsszavai, a vitalitás, az elegancia és kifinomultság, valamint az egyszerűség kettős értelműek: olykor vakmerőséget, dekadens csillogást, kemény formaadást jelentenek. Kettősség jellemzi az alkotói, tervezői ambíciókat is: kézműves hagyományok követése, de az ipari léptékű gyártás keretei között elképzelve, szokatlan formaadás, már-már bizarr anyaghasználat, de a praktikus és kényelmi szempontoknak megfelelően.

A formakészlet két fontos eredője az egyiptomi művészet (mely a fiatal és különös szépségű Tutanhamon fáraó sírjának felfedezésével ismét „egyiptomániát” teremt), és a Kelet minden tája felől ihletett orientalizmus, de a szecesszióhoz képest puritánabb stilizáltsággal és geometrikus fegyelemmel szelidítve.

Ez a fantasztikumot és racionalitást ötvöző szemlélet az első nyilvános sikerét Paul Follet ebédlőtervével aratta az 1912-es Őszi Szalonon, s hamarosan minden műfajban éreztette hatását. Népszerűségéhez valószínűleg hozzájárult az új női identitás, a nőiség új esztétikájának robbanásszerű megjelenése is.

